

tulere Arbejderne, som det hedder, og det er ikke alene saaledes at forstaa, at man underskriver en Erklæring om, at man vil arbejde saa og saa længe, nej, man kapitulerer i dette Ords egentlige Forstand, man overgiver sig paa Naade og Unaade. Hvis f. Eks. en Ungersvend blandt Arbejderne paa Holmen vil fæste en Mø, har han at henvende sig til Holmens Chef og spørge, om han maa faa Lov til at gifte sig. Det er naturligvis et Fremskridt fra de endnu ældre Forhold, hvor der bestod en *droit du seigneur*, en Førsteret til Bruden, men jeg synes dog, det er noget for middelalderligt. Det Grundlag, som Nyboder er opført paa, det Grundlag, hvorpaa Ordningen bestaar derude, er jo Christian den 4des gamle Ordning, og man synes at skimte nogle af de landsfaderlige Bestemmelser, som den Gang blev givne. Men under moderne Forhold, inden for den moderne Ramme, hvori det hele ligger, forekommer det mig, at denne Ordning er noget vel antikveret. Holmens Folk, Marinens faste Arbejdere, befinde sig faktisk i en Undtagelsestilstand i Modsetning til andre Arbejdere, der arbejde for Staten. Der findes nemlig ikke andre Steder hverken paa Hærens Laboratorium, paa Tøjhuset eller paa Statsbanernes Værksteder en saadan Ordning som her med Arbejderne, der saaledes ere undertvungne.

Der er et Punkt, mener jeg, hvor det ikke gaar an at spare. Det vil ganske sikkert gaa saaledes — og det skulde være mærkeligt, om man ikke allerede blandt Marinens faste Folk sporer, at det samme gør sig gældende som for Underofficerernes Vedkommende —, at man ikke er i Stand til at bevare de gode Arbejdskraften for Hæren og for Søværnet ved de lave Lønninger. Man kan ikke alene med Ud-sigten til Pension blive ved at holde Arbejderne gennem et langt Liv paa en daarlig Løn. Jeg mener derfor, at det ikke gaar an vedblivende at spare her, og jeg vil benytte Lejligheden til at sige, at skønt der ikke i det forelagte Forslag er taget Sigte paa Arbejdernes Lønninger ude paa Holmen, nærer jeg fortsat et Haab om, at den højtærede Minister endnu har et saadant lille Forslag i Baghaanden, som han en skønne Dag vil komme og over-raske Tingets Medlemmer med.

Paa andre Omraader derude kunde der maaske spares. Der er paa Marinens Værksteder paa Holmen megen Ledelse. Jeg vil ikke sige noget som helst ondt om Ledelsen, for det har jeg ingen Aarsag til, men jeg vil kun tale om den Maade, hvor-

paa Ledelsen bliver til, jeg vil tale om den Vanskelighed, der ganske sikkert undertiden maa være ved at finde en tilstrækkelig god og kyndig Ledelse. Det er jo saaledes, at Ledelsen ude paa Holmen først og fremmest skal være militær, de ledende Kræfter skulle først og fremmest være Soldater. Det, at være en god Soldat, er jo ikke ensbetydende med at være en god Arbejdsleder. Sven Dufva f. Eks. var en ypperlig Soldat, men hans administrative Talent og hans tekniske Færdigheder vare vist ikke saa overvættede store. Dermed skal langt fra være sagt, at der ikke blandt Lederne paa Holmen findes dygtige og kyndige Folk. Det er langt fra, og jeg vil paa det bestemteste forvare mig imod, at man vil lægge noget andet ind i mine Udtalelser. Jeg mener blot, at den Kreds, hvorpaa Ledelsen skal vælges, er alt for begrænset. Lad mig tage et Eksempel. Naar der skal ansættes en Underdirektør for Skibsbygningen paa Holmen, og der maaske uden for Militæret er en civil Mand, som har alle Kvalifikationer til at kunne udfylde en saadan Plads, men han ikke er Soldat, saa kan han ikke komme ind. Man tager en Soldat, selv om vedkommende ikke er saa god. Valget er, som sagt, for begrænset. Og saa kommer jo det til, at, naar man for at faa en Ledelse af de tekniske Etablissementer derude, skal være tvungen til at søge dem blandt militære, maa man alligevel kræve af vedkommende, at de skulde have den nødvendige tekniske Indsigt, og saa er efter min Opfattelse den militære Opdragelse, vedkommende har faaet, ganske spildt, de Pengé, denne har kostet, ere kastede i Rendestenen, synes jeg. Hvis der er ofret tilstrækkeligt paa en Mands tekniske Uddannelse, og han fremtidig skal fungere som saadan, har han mindre Brug for den militære Uddannelse, og det er jo ikke ganske smaa Summer, denne militære Uddannelse koster for Officerernes Vedkommende mellem Aar og Dag. Paa den anden Side tror jeg ogsaa, at denne Tvedeling er skadelig for selve Marinens Vedkommende. Naar Marinens Officerer skulde dele sig mellem en teknisk og en militær Uddannelse, kan det jo godt ske, at det ene hæver sig paa det andets Bekostning. Hvorvidt den Omstændighed, at nogle af vore Marineofficerer have holdt mere af Landjorden end af Vandet, hidrører fra dette Forhold, ved jeg ikke, men i hvert Fald kan det være Grunden til, at vedkommende Marineofficerer ere bedre Teknikere, end de i Øjeblikket ere Ledere af et Skib. Jeg mener, at denne Tve-